

Pengarna eller livet, dags att vända om? - fallet med kyrkans skog

*Den tredje i en serie kurser
där naturvetenskap och teologi möts
om klimat, miljö och resurser*

Del 3a: Tro, pengar, skog — hur hänger de ihop?

Digitalt 4-6 juni 2021

Del 3b: Vi arbetar oss fram mot förståelse och handlingskraft

Grupparbete under mellanperioden, digitalt

Del 3c: Kyrkan, klimatet och vår skog.

Omvändelse – men vart och hur?

Stiftsgården Rättvik den 1-3 oktober 2021

Foto: Pixabay

Vi vill med denna tredje kurs återigen sammanföra teologi och naturvetenskap för att fördjupa oss i vår samtids stora ödesfrågor. Denna gång är kursen tredelad: 3a sker i digital form, 3b vid valfria tidpunkter och 3c på Stiftsgården i Rättvik.

Tanken är att man deltar i alla tre delarna, men det är möjligt att anmäla sig till enbart 3a&b respektive 3c. Ett sammanfattande material kommer att tas fram efter de två inledande delarna, så att den som inte haft möjlighet att delta ska kunna läsa in materialet och delta med behållning i 3c.

Målsättningen är att kursen ska behandla ekonomiska begrepp och deras användning i praktiken, hur olika individer och organisationer inklusive kyrkan agerar ekonomiskt och hur teologisk reflektion, med den svåra klimatsituationen som bakgrund, kan bidra. Kyrkans skogsbruk fungerar som ett exempel, till vilket vi skall försöka koppla frågor och svar. Kursen leder fram till fördjupade kunskaper om hur olika processer och aktörer samverkar och hur detta lett fram till den situation vi har. På denna grundval skall vi försöka hitta vägar att själva agera, och påverka i en konstruktiv riktning.

Varmt välkommen!

Pontus Gunnarsson

Föreståndare Stiftsgården Rättvik

Foto: Magnus Aronson

Del 3a: Tro, pengar, skog — hur hänger de ihop?

Digitalt via Zoom

Fredag 4 juni

Session 1 "Systemtänkande": Kl 17.30 – 20.15

Introduktion av kursen

Bortom marknad och stuprör: systemtänkande för hållbarhet

Lars Ingelstam

Kort frågestund och samtal

20.00 – 20.15 Kvällsandakt

Lördag 5 juni

Session 2 "Skogen": kl 9.00 – 12.00

9.00 Mingel

9.30 Kyrkans skogsbruk - inriktning, konsekvenser, alternativ -

hinder och möjligheter *Kåre Olsson, Kristina Belfrage och Sverker*

Molander

ca 10:25 **Grupparbete** inkl fikapaus tillsammans i grupperna

11:00-12:00 **Sammanfattande plenarsamtal**

12.00-12.10 Bön mitt på dagen

Avbrott för lunch

Session 3 "Teologin": lördag 13:30-16.30

13:30 Mingel med några olika rum öppna

14:30 Vad innebär ett teologiskt försvarbart skogsbruk - en

omvändelse? Medverkande bl a *Sven Hillert, Eva Katarina Agestam,*

Carina Sundberg

Ca 15:25 **Grupparbete** inkl fikapaus tillsammans i grupperna

16:00-16:30 **Sammanfattning**

Söndag 6 juni

Session 4 "Vidare arbete": söndag 9-12:15

9-9:30 Mangel

10:00 **En förberedelse av mellanarbetet**, dvs av kursdel 3b.

Denna session leder fram till frågor, grupper och arbetsmetoder till arbetet i del 3b.

11.30 Som avslutning och fortsättning mot nästa steg hålls en gudstjänst med ekoteologisk inriktning

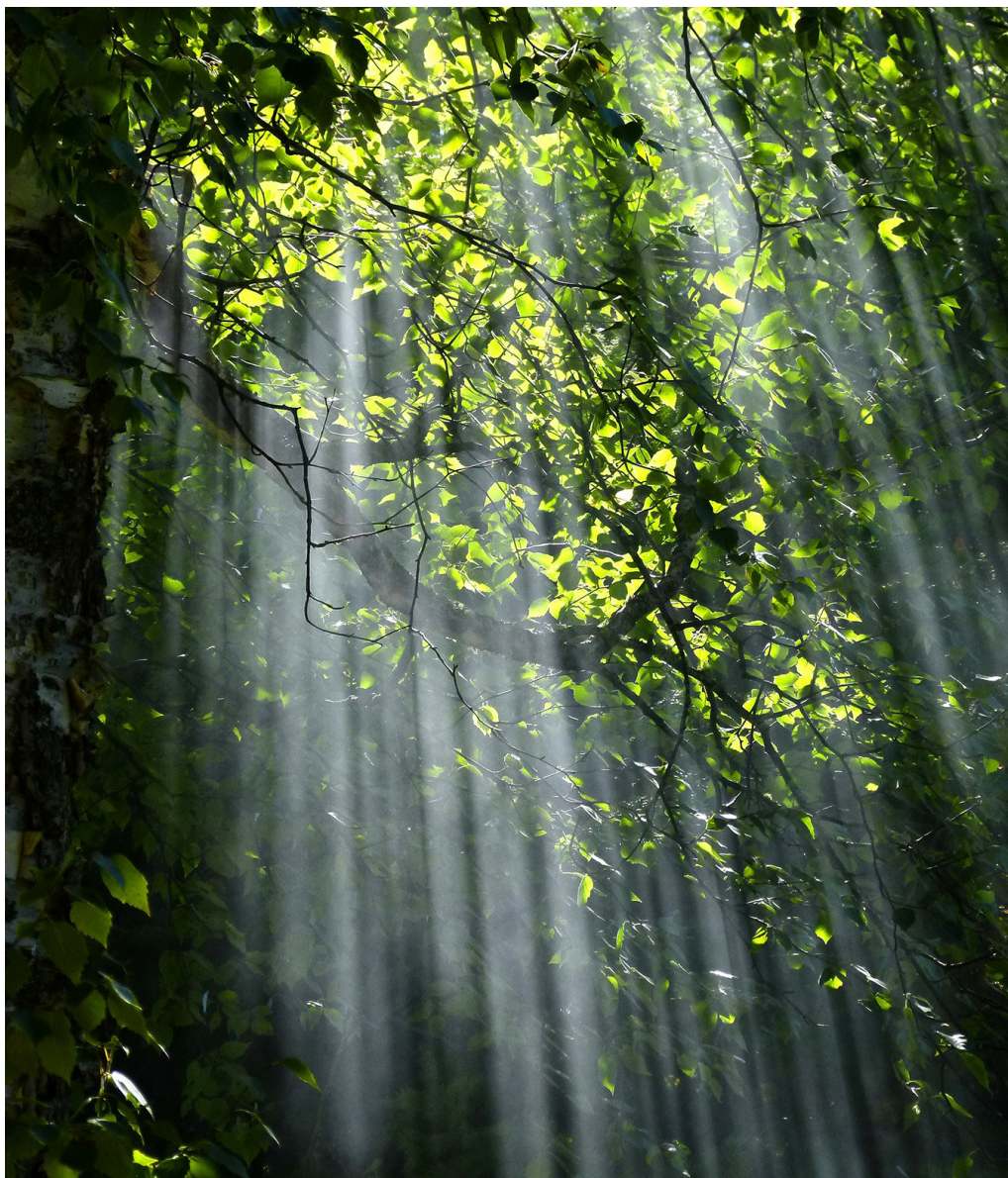

Foto: Pixabay

Del 3b: Vi arbetar oss fram mot förståelse och handlingskraft

Grupparbete under mellanperioden

Foto: Magnus Aronsson

I kursens del 3b kommer vi att gruppvis arbeta med ett antal av de teman som kommit upp i a-kursen och som deltagarna vill diskutera vidare. Arbetet i grupperna kommer att ske under perioden juli - september, och i första hand över Internet. Det ska leda fram till en kort skriftlig rapport och en muntlig presentation vid kurs 3c, där dessa diskuteras vidare.

Möjliga ämnen för grupparbetena är till exempel:

Se

- Bekymmer för morgondagen, kan vi leva ansvarsfullt utan dem?
- Granskogsfolk och kyrkfolk

Förstå

- Enkel livsstil, har vi råd med det idag?
- Skogen i litteraturen - en läsecirkel
- Mammon, mannen och makten över Moder jord. Vad säger Bibeln och vad tänker vi?

Handla

- Hur sköter man skogen väl, och vad kostar det?
- Vi skriver ett nytt program för kyrkans skogsbruk

Se-Förstå-Handla

- Respekt för Skapelsen - i gudstjänst och vardagsliv
- Ska vi bekymra oss om sånt? Om ansvaret hos ägare och brukare av naturresurser, med kyrkans skogsinnehav som exempel
- Ett stort samråd om skogsvård med hela kyrkan?

Del 3c: Kyrkan, klimatet och vår skog. Omvändelse — men vart och hur?

Stiftsgården Rättvik (preliminärt program)

Vår förhoppning är att kunna genomföra kursen på Stiftsgården i Rättvik, men om de möjligheterna inte finns har vi även beredskap för att genomföra huvuddelarna av den på distans.

Session 1: Fredag 1 oktober kl 17.00-

Kl 17-18 Middag

18.00-18.30 **Bön med sång för jordens framtid**

18.45-19.00 Välkommen

19.00 och framåt: **Möte i smågrupperna**

De som inte varit med tidigare går in i olika grupper efter intresse.

20.00 Kvällsandakt

Vila eller fortsatt samtal.

Session 2: Lördag 2 oktober kl 8.00 till sent

Kl 8.00 Morgonbön och frukost

9.00-12.00 **Gruppresentationer**

12.00 Bön mitt på dagen och hållbar lunch

13.00 Övning utomhus **Att lära känna ett träd**, *Eva Katarina Agestam*

Därefter fortsättning av **gruppresentationer** under eftermiddagen.

Sammanfattande och framåtblickande samtal mellan *Malin Östman och Anna-Karin Hammar*.

Val av arbetsgrupper, exempelvis:

1. ett kyrkans samråd om skogen och människorna,
2. text om teologiskt försvarbart skogsbruk,
3. arbeta fram ett arbetsmaterial för församlingar och stift,
4. endagsutbildning i skogsbruk för församlingar och stift.

17.00 Middag

18.00-20.00 Kvällen ägnas åt arbete i arbetsgrupperna

20.00 Mässa

Session 3: Söndag 3 oktober kl 8.00 – 14.30

Kl 8.00 Morgonbön och frukost

9.00-12.00 **Handfast verktygslåda**

Resultatet från arbetsgruppsarbetet under lördagskvällen presenteras och vi bestämmer hur vi går vidare

12.15 Hållbar lunch

13.00 **Mässa för framtid**

14.00-14.30 Avslutning och eftermiddagskaffe

Medverkande:

Eva Katarina Agestam, präst och ekoteolog; *Kristina Belfrage*, doktor i agroekologi, driver en forskningsgård ekoteologiskt; *Jennifer Ferguson*, musiker; *Bengt Gustafsson*, astronom; *Anna-Karin Hammar*, präst och teolog; *Sven Hillert*, präst och ekoteolog; *Lars Ingelstam*, professor emeritus i Teknik och social förändring; *Per Larsson*, präst och ekoteolog; *Anders Liljas*, biokemist; *Pekka Møllergård*, hjärnkirurg och författare; *Sverker Møllander*, miljövetare, professor; *Kåre Olsson*, FD organisk kemi; *Lars Rydén*, miljövetare, biokemist; *Carina Sundberg*, stiftsteolog i Linköpings stift; *Anders Wejryd*, ärkebiskop emeritus, Agr.dr.; *Malin Östman*, kurssamordnare CEMUS; *Pontus Gunnarsson*, stiftsgårdsföreståndare.

Följande litteratur rekommenderas som förberedelse till kursen:

Planetens och kärlekens gränser - nu i nytryck från bokförlaget Votum (kan beställas i samband med kursanmälan till specialpris 100 kr och uthämtas vid kursstart); *Att finna Gud i en snigel - om tro, hopp och naturens rättigheter*, Anna Karin Hammar; *Granskogsfolket*, David Thurfjell; *En strimma av hopp. Klimatet och det postfossila samhället*, Verbal förlag, 2021, Staffan Laestadius; *Om tiden och vattnet. En berättelse om vår framtid*, Norstedts 2021, Andri Snær Magnússon. Två texter av Kåre Olsson skickas ut tillsammans med bekräftelsen på anmälan ca en månad innan kursstart. Tips till dig som vill läsa mer: *Doughnutekonomi. Sju principer för en framtida ekonomi*, Daidalos 2018 av Kate Raworth.

Kursavgift 3a+b

900 kr

Kursavgift 3c

1300 kr + kostnad för mat, logi
& lokal (separat inbjudan kommer)

Vi vill uppmuntra unga personer att delta. Om du är under 25 år och inte har någon arbetsgivare eller skola som står för dina kostnader, kan du söka bidrag ur Stiftsgårdens fonder. Ansök från Vistelsefonden om du är vuxen eller från Solidaritetsfonden om du är ungdom eller studerande. Läs mer här: <https://stiftsgardenrattvik.se/vara-fonder/>

Upplysningar:

Pontus Gunnarsson, tel 010-160 80 07,

e-post: pontus.gunnarsson@svenskakyrkan.se

<https://stiftsgardenrattvik.se/kurser/>

Anmälan senast 4 maj till del 3a+b och senast 1 september till 3c (i mån av plats anmälan senare)

via hemsidan: <https://stiftsgardenrattvik.se/kurser/> (klicka på önskad kurs), eller till Stiftsgårdens bokning, tel 010-160 80 01, bokningen@stiftsgardenrattvik.se

Kom ihåg att uppge korrekt fakturaadress när du anmäler dig till våra kurser!

Bekräftelse:

får du en månad innan din planerade vistelse hos oss.

Avbokningsregler

Anmälan är bindande men ej personbunden. Vid avbokning debiterar vi enligt nedanstående såvida Ni inte skickar en ersättare. Vid uppvisande av läkarintyg debiteras endast kursavgift.

	Kursavgift	Kost/logi
28-15 dagar före kursstart	50 %	--
14-0 dagar före kursstart	100 %	50 %

Vi förbehåller oss rätten att ställa in kurs vid för få deltagare.

Avvikelse från ovanstående villkor kan förekomma vid vissa arrangemang.

Betala gärna i förskott till vårt **Bg 470-0050**.

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT

sensus

Stiftsgården Rättvik

Kyrkvägen 2, 795 32 RÄTTVIK

Tel: 010-160 80 00, Bokning: 010-160 80 01

info@stiftsgardenrattvik.se • www.stiftsgardenrattvik.se